

การศึกษาการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู
ในวิทยาลัยครู

นายโกเมท เทือกสุบรรณ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาอุดมศึกษา

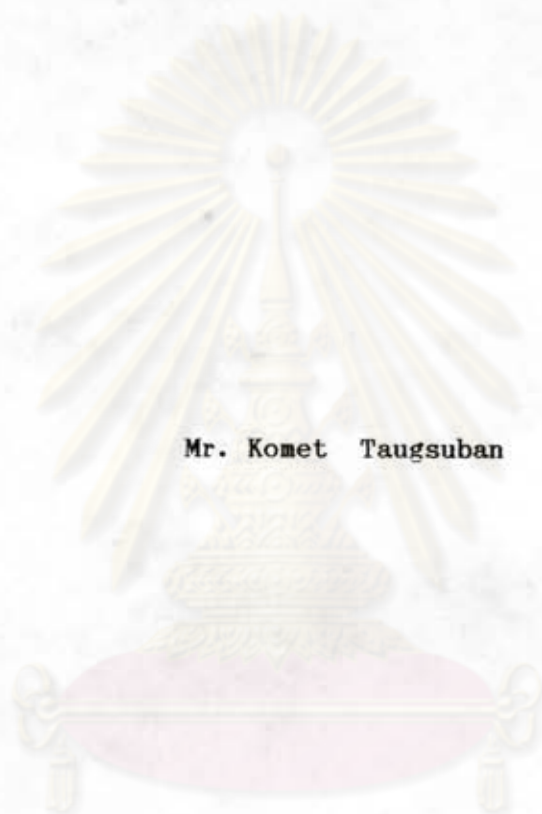
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN. 974-633-622-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A STUDY OF THE VIRTUE DEVELOPMENT
OF THE TEACHER STUDENTS
IN TEACHERS COLLEGES**

Mr. Komet Taugsuban

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements

For the Degree of Master of Education

Department of Higher Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-633-622-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการพัฒนาคณะธรรมนักรักศึกษาครูในวิทยาลัยครู

โดย นายโกเมท เทือกสุบรรณ

ภาควิชา อุดมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทนห์สตัน ณ อยุธยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... *สันติ ฤกษ์สุบรรณ* คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฤกษ์สุบรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... *ธีรรัตน์ บุณย* ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรรัตน์ บุณย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
..... *วัลลภา เทนห์สตัน ณ อยุธยา* อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทนห์สตัน ณ อยุธยา)

..... *สุกัญญา ไชว* กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา ไชว)

โกเมท เทือกสุบรรณ : การศึกษาการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูในวิทยาลัยครู

(A STUDY OF THE VIRTUE DEVELOPMENT OF THE TEACHER STUDENTS IN THE TEACHERS COLLEGES)

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 139 หน้า

ISBN 974-633-622-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูในวิทยาลัยครู ศึกษาการรับรู้ของนักศึกษาในด้านการพัฒนาคุณธรรมของอาจารย์ ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณธรรม ตลอดจนเปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูแต่ละวิทยาลัยครู ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์และเอกสาร

ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 9 ด้าน ได้แก่ ด้านมีความเมตตา มีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบ มีวินัย มีความซื่อสัตย์ มีความอดทน มีความประหยัด มีความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู และมีความเป็นประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิต อาจารย์ในวิทยาลัยครูส่วนใหญ่เห็นว่า การพัฒนาคุณธรรมโดยวิธีการแทรกในขณะสอน มีความสำเร็จมากที่สุด ร้อยละ 78.8

2. นักศึกษาครู รับรู้สาระการพัฒนาคุณธรรมตามการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู จากอาจารย์อยู่ในระดับการรับรู้มากถึง 7 ด้านในจำนวน 9 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านมีความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู ด้านมีความเป็นประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิต ด้านมีความรับผิดชอบ ด้านความมีวินัย ด้านมีความเมตตา ด้านมีความยุติธรรมและด้านมีความซื่อสัตย์ ($\bar{x} = 3.96, 3.92, 3.91, 3.68, 3.65, 3.62$ และ 3.62 ตามลำดับ)

3. ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูของอาจารย์ในวิทยาลัยครู ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านการเรียนการสอน ปัญหาด้านการจัดกิจกรรม และปัญหาด้านสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับน้อย

4. การเปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูของวิทยาลัยครูต่าง ๆ ของสาระการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู 9 ด้าน นั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ในคุณธรรม 2 ประการคือ มีความยุติธรรมและมีความประหยัด

ภาควิชา ศึกษาศาสตร์

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์

ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิติกร

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C543245 : MAJOR HIGHER EDUCATION

KEY WORD:

THE VIRTURE DEVELOPMENT/THE TEACHER STUDENTS /
THE TEACHERS COLLEGES. KOMET TAUGSUBAN. A STUDY OF THE
VIRTURE DEVELOPMENT THE TEACHER STUDENTS IN
TEACHERS COLLEGES.

THESIS ADVISOR : ASSOC PROF WALLAPA DEVAHASTIN
NA AYUDDHAYA Ed.D. 139 pp. ISBN 974-633-622-3

The purposes of this research were to study the virtue development of the teacher students in teachers colleges, the students' perception of the virtue development through their instructors, the problems and obstacles in virtue development, and to compare the virtue development of teacher students among teachers colleges. The data were collected through questionnaires, interviews, and documents.

The research results were as follows :

1. Regarding to virtue-developing, according to nine aspects of teaching professional standards of Office of the Secretary to the Teachers' Council of Thailand : kindness, justice, responsibility, discipline, diligence, endurance, economy, love and faith in teaching profession, being democratic in working and living, the instructors agreed that to add virtue development to students while teaching was the most successful giving method (78.8 percent)

2. The teacher students' perception concerning virtue development from their instructors were at the high level for 7 aspects out of 9. The seven aspects included love and faith in teaching profession, being democratic in working and living, responsibility, discipline, kindness, justice, and diligence (Shown as \bar{x} = 3.96, 3.92, 3.91, 3.68, 3.65, 3.62, and 3.62 respectively)

3. The problems and obstacles in developing students' virtue in the three aspects namely; instructional problem, activity managing problem, and environmental problem were found at the lower level.

4. Among students of each college, the comparison of their virtue development in all 9 aspects was revealed significantly difference at the level of .01 in 2 types of virtues : justice and economy.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....อุดมศึกษา

สาขาวิชา.....อุดมศึกษา

ปีการศึกษา.....2538

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา ที่ได้ให้คำปรึกษาแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ภาควิชาอุดมศึกษาทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ แก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ ผศ.ราตรี นันทสุคนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยดีตลอดมา

จิตเมตตา เทือกสุบรรณ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ซ

บทที่

1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
	ขอบเขตของการวิจัย	7
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	8
	ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	10
2	เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	11
	ความหมายของคุณธรรม	11
	ความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณธรรม	12
	สภาพการจัดการศึกษาและการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมใน อดีตถึงปัจจุบัน	13
	ลักษณะและความสำคัญของคุณธรรมสำหรับวิชาชีพครู	14
	การพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู	18
	บทบาทของอาจารย์ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู	21
	แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมคุณธรรม	25
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
	งานวิจัยในประเทศไทย	31
	งานวิจัยต่างประเทศ	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย	35
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
	เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย	39
	การหาความตรงและความเที่ยงตรงของเครื่องมือ	41
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
	การวิเคราะห์ข้อมูล	53
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
	สาระการพัฒนาคณากรรมนักศึกษา	56
	การรับรู้ของนักศึกษาตามกระบวนการพัฒนาคณากรรมจาก อาจารย์.....	68
	ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคณากรรมนักศึกษาครู.....	74
	สรุปปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคณากรรม	82
	การเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคณากรรม นักศึกษาครู	83
	ผลการสัมภาษณ์หัวหน้าคณะวิชาครุศาสตร์	85
	ผลการวิเคราะห์โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ใน การพัฒนาคณากรรมนักศึกษาครูต่าง ๆ	87
5.	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	92
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	92
	วิธีดำเนินการวิจัย	92
	สรุปผลการวิจัย	95
	อภิปรายผลการวิจัย	99
	ข้อเสนอแนะ	101

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
รายการอ้างอิง	104
ภาคผนวก	109
ประวัติผู้วิจัย	139

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.	กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นหัวหน้าคณะวิชาครุศาสตร์และ อาจารย์	37
2.	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา	38
3.	ค่าความตรงรายข้อของแบบสอบถามของอาจารย์เกี่ยวกับ การพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู.....	43
4.	การแสดงความตรงของแบบสอบถามการรับรู้ของนักศึกษา ด้านการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษา จำแนกตามรายข้อ.....	48
5.	แสดงความตรงของแบบสอบถามของอาจารย์เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู.....	51
6.	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา คุณธรรมของนักศึกษาครู.....	52
7.	สภาพภาพผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นอาจารย์.....	56
8.	สาระการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู ของวิทยาลัยครู	60
9.	การพัฒนาคุณธรรมของนักศึกษาครูตามการรับรู้ของนักศึกษาจำแนก ตามสาระของคุณธรรม.....	61
10.	ผลการเปรียบเทียบสาระของการพัฒนาคุณธรรมด้านมีความ ยุติธรรม ระหว่างวิทยาลัยครูต่าง ๆ	62
11.	ผลการเปรียบเทียบกระบวนการพัฒนาคุณธรรม ด้านมีความ ประหยักระหว่างวิทยาลัยครูต่าง ๆ	63

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12.	สาระของคุณธรรมที่แต่ละวิทยาลัยครูได้พัฒนา	64
13.	การพัฒนาคุณธรรมของนักศึกษาครูในแต่ละวิทยาลัยครู	65
14.	ประสบการณ์ที่คิดว่า เป็นการพัฒนาคุณธรรมที่ได้ประสบผลสำเร็จมากที่สุด	66
15.	การพัฒนาคุณธรรมควรใช้กับนักศึกษาในระดับ	67
16.	สภาพภาพผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักศึกษา	68
17.	แสดงการรับรู้ของนักศึกษาด้านการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูของอาจารย์	70
18.	การรับรู้ของนักศึกษาด้านการพัฒนาคุณธรรม จำแนกตามวิทยาลัยครูแต่ละวิทยาลัยครู	71
19.	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษา	74
20.	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์แต่ละวิทยาลัยครู ที่เห็นว่า จำนวนนักศึกษาในแต่ละห้องเรียนมีมากเกินไปทำให้อาจารย์ สังเกตุ้ แก่ไขหรือปลุกฝังคุณธรรมให้กับนักศึกษาไม่ทั่วถึง	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
21.	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาแต่ละรายวิชามากเกินไปทำให้เวลาไม่เพียงพอต่อการปลูกฝังคุณธรรมให้กับนักศึกษา	78
22.	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับผู้บริหารไม่ค่อยให้การสนับสนุนในการจัดโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาคุณภาพนักศึกษา.....	79
23.	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมรอบ ๆ บริเวณวิทยาลัย ไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาคุณธรรมแก่นักศึกษาครู	80
24.	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับนักศึกษาขาดความศรัทธาที่แท้จริงในการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมสำหรับครู เพราะมองว่าเป็นเรื่องไร้สาระและงมงาย...	81
25.	สรุปปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูในวิทยาลัยครู	82
26.	ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู	83
27.	ผลการเปรียบเทียบปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู	84
28.	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจุดเน้นของโครงการกับคุณธรรมนักศึกษาครู	90